

Cuba – VS

ICS december 2016

“Aan de ene kant heb je ‘ons’ Amerika
waarin alle volkeren eenzelfde natuur hebben.
Ze komen uit een gelijkaardige of zelfde wieg,
de mengeling is dezelfde.
Aan de andere kant heb je een Amerika
dat niet het onze is,
wiens vijandschap we beter niet aanwakkeren.
Dat zou onverstandig en onhaalbaar zijn.
Maar op basis van een stevige eigenwaarde
en een intelligente zelfstandigheid,
is het niet onmogelijk en zelfs nuttig
om er vrienden mee te zijn.”

José Martí

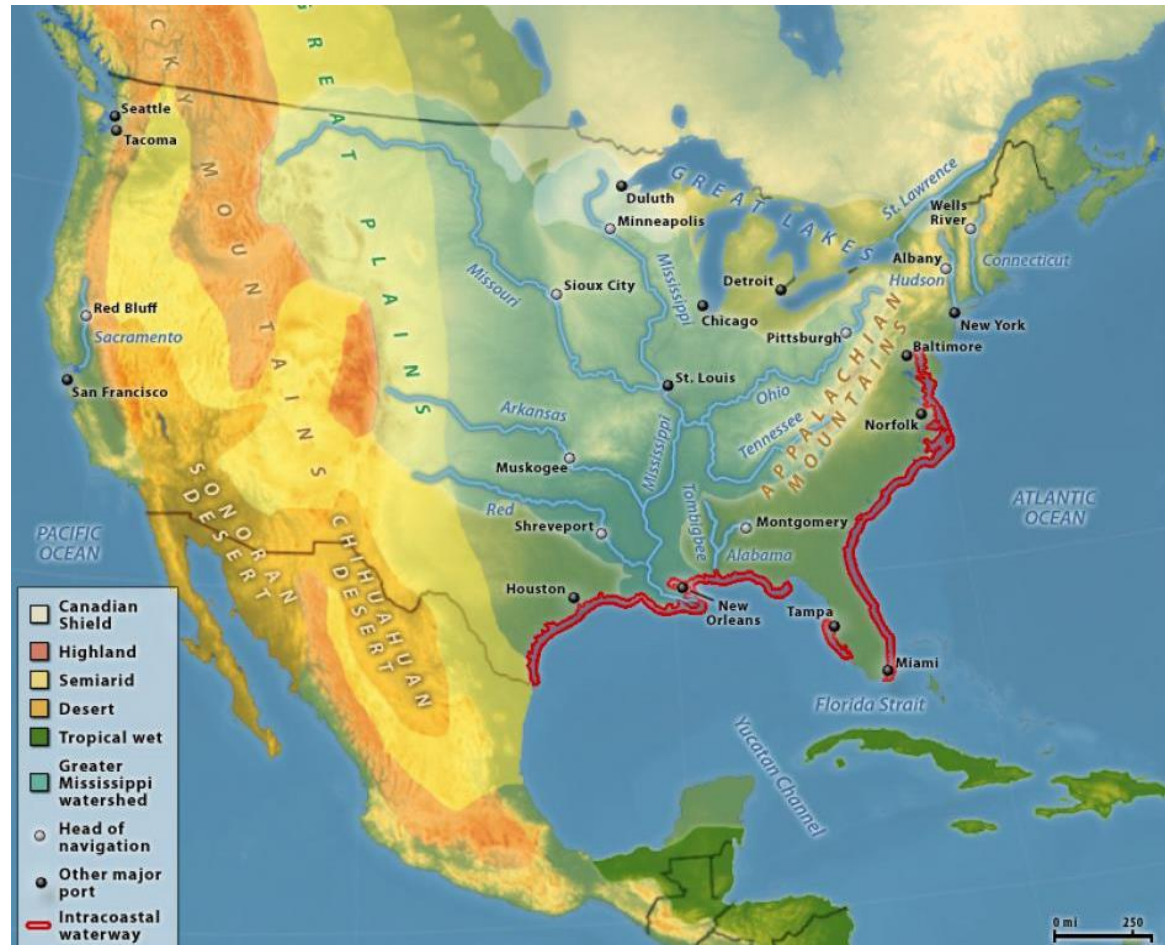
Vanwaar **buitenproportionele interesse** voor zo'n klein land

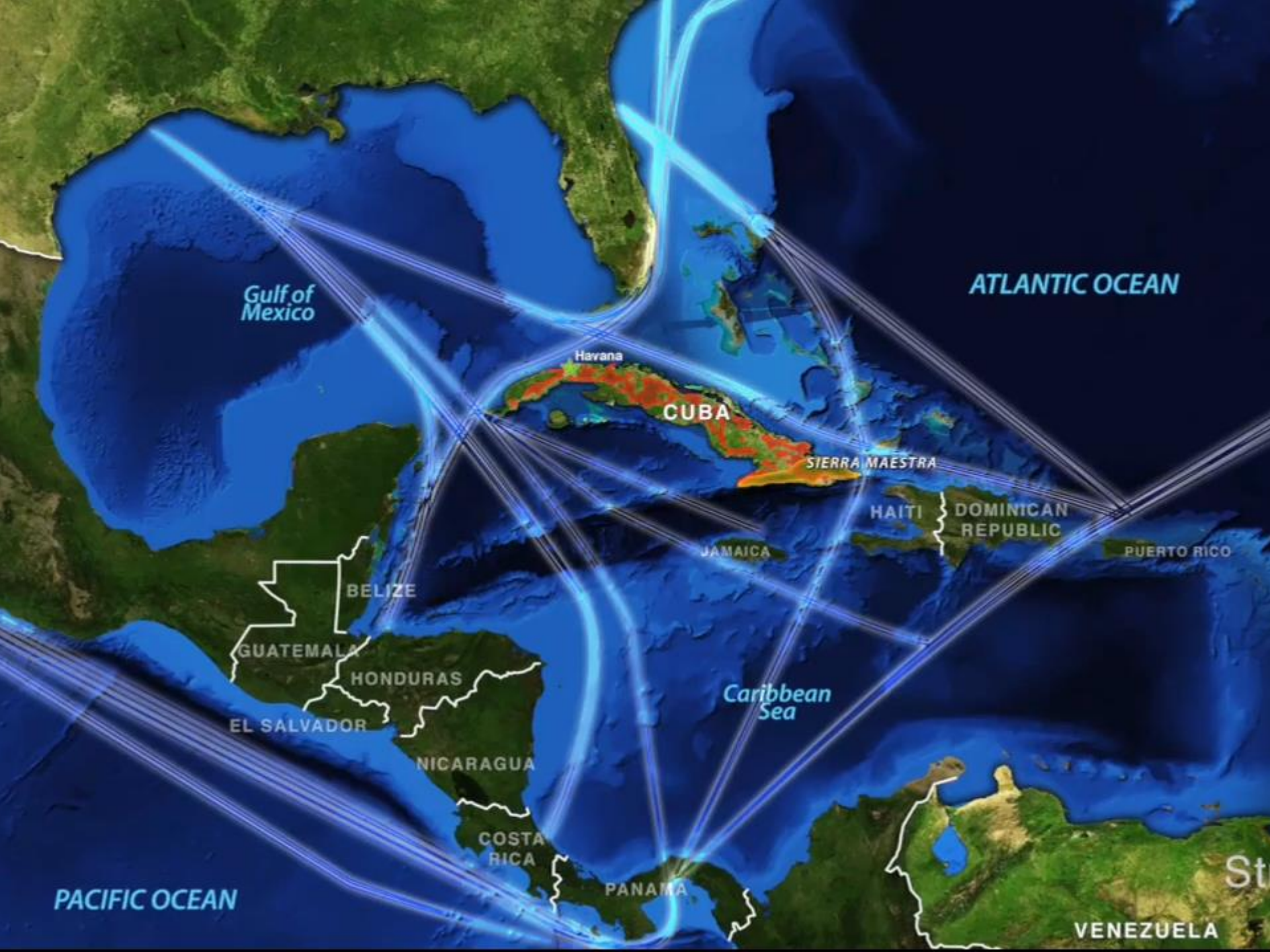
+ **obsessie** elf VS-presidenten om Cubaanse revolutie op de knieën te krijgen?

1. **Belang van Cuba voor VS**
2. **Houding Cuba tav VS**
3. **Beweegredenen Obama**
4. **Trump**

1. Belang van Cuba voor de VS

- Begin 19de eeuw: **imperialisme** ⇔ Fr, GB, SP
- Wereldmacht → controle stroomgebied **Mississippi**
→ Cuba

“Indien we Cuba kunnen innemen, dan zijn we heer en **meester van de Cariben**”.

Thomas Jefferson 1817

“Deze eilanden zijn **natuurlijke aanhangsels** van het Noord-Amerikaanse continent, en één van hen – bijna in het zicht van onze kusten – heeft omwille van verschillende redenen een groot belang voor de commerciële en politieke belangen van onze Unie.”

John Quincy Adams 1823

→ Aankoop van **Florida** 1821

→ **Monroe** Doctrine 1823

Slavernij

- Slavenopstand in Cuba → gealarmeerd
→ overwegen annexatie: mislukt
- Witte' migratiepolitiek → blanke bevolking
opnieuw in meerderheid

Economie

- VS: bezitten sleutelsectoren van economie
- Havana = bordeel van de VS

Van kolonie tot semi-kolonie

- 1895: mambises stevenen af op overwinning
 - ➔ **VS interventie**
 - ➔ partij ontbonden & rebellenleger ontwapend
 - Geen annexatie maar **Noord-Amerikanisering** :
 - tijdelijke militaire bezetting
 - Guantanamo
 - interventierecht
 - verbod verdragen sluiten
 - toezicht overheidsfinanciën
- marionetten** presidenten

Een virus dat moet uitgeroeid worden

- **militaire** banden met de Sovjet-Unie
 - steun aan diverse **guerrillabewegingen** in Latijns-Amerika
 - in **Afrika**: belangrijke militaire operaties
- ➔ rechtstreekse bedreiging voor wereldwijde militaire overheersingspolitiek van Washington
- + gevaarlijk voorbeeld voor andere landen (**domino**)

“Het eerste gevaar waarmee we geconfronteerd worden door Castro is gelegen ... in het impact dat het louter bestaan van zijn regime heeft op de linkse beweging in veel Latijns-Amerikaanse landen. ... Het simpele feit is dat Castro de VS succesvol weet te trotseren, het is een negatie van heel ons beleid in het westelijk halfrond van bijna anderhalve eeuw.”

ministerie van BZ

➔ Virus uitroeien

- Als revolutie zelf niet kan vernietigd worden, dan **voorbeeldkarakter** minstens uitgeschakelen
- ➔ land zo hard mogelijk **economisch en militair treffen**
- ➔ andere landen inenten tegen mogelijke revoluties: **militaire dictaturen.**
Argentina, Bolivia, Brazilië, Chili, Paraguay en Uruguay.

55 jaar terreurdreiging 4

- langste **embargo** uit de wereldgeschiedenis
~ 4.000 mia euro
- **Diplomatieke** druk (OAS)
- infiltratiemissies, sabotageacties, bomaanslagen, bacteriologische **oorlogsvoering**
→ 3.400 doden
- anti-castristische lobby in Miami (swing state)
- **Schuchtere pogingen**: Kennedy, Ford, Carter, Obama (knuppel & knuffel)

Nieuwe focus: politieke eisen

- Val SU → Cuba alleen zonder rugdekking;
economie stort in
- Torricelli, Helms-Burton ↔ internationaal recht
- **Niet langer veiligheidsgevaar**,
wel besmettingsgevaar
- economische en politieke eisen

“Het belangrijkste wapen in de laatste jaren van de Sovjet-Unie, de **mensenrechten**, moet nu krachtig tegen Cuba gericht worden. Geen enkel VS-strategie kan het Castro-regime beter ondermijnen dan de strategie van de mensenrechten.”

Elliott Abrams, staatssecretaris MR

→ **tientallen miljoenen \$ /j**

om de “vreedzame transitie naar een democratische samenleving te versnellen”

- organiseren en financieren dissidente **partijen**
- vergoeden van **betogers**
- bestoken antipropaganda door **radiozenders en Tv-stations**
- installeren van lokale versie van **Twitter** met als doel een '**Cubaanse lente**' uit te lokken
- installatie van niet-traceerbare **satellietverbindingen** bij opposanten

2. Houding Cuba tav VS

Anti-imperialisme in de genen

- Cuba mist trein **onafhankelijkheid** begin 19de eeuw
- Dertig jaar strijd → **sterk gevoel** van nationale eenheid
 - nationale trots & waardigheid & respect voor soevereiniteit ⊂ DNA

+ in context **imperialisme** → anti-imperialisme

→ **José Martí**: weinig illusies; eenheid = voorwaarde
cfr. Bolivar

Cuba omturnen in “een loopgraaf, een verdedigingslinie voor de belangen van Ons Amerika”

→ Chavez, Fidel: **ALBA, ALCA, CELAC,**

Op zoek naar toenadering

- confrontatie met VS = **cement**
- voordelen wegen niet op tegen zeer grote **nadelen**
- Blokkade = **+ 75% bnp**
- eerste 30j heel wat **steun van Sovjet-Unie** (niet altijd van harte)
- bij **aantreden nieuwe president** VS: poging om de relaties te normaliseren

... maar op voet van gelijkheid

- **Ondergrens** = respect voor eigen soevereiniteit en waardigheid → geen toegeving

“Met Obama zijn we bereid om te praten overal waar hij het wenst, daar we geen oorlog of geweld prediken. Hij moet wel weten dat de doctrine van de wortel en de stok geen plaats heeft in ons land.”

VB. 1974: **MPLA**

1996: **vliegtuigje** neergehaald

... en met nodige achterdocht

- VS herhaalde malen beloftes niet nagekomen
- 1963: vrijlaten VS-gevangenen vrij
- 1980: migratiecrisis
- 1984: migratieakkoord
- 1988: onderhandelingen Z-Afrika
- 1994: einde balseo-crisis
- 1998: FBI terreurnetwerken

3. Bewegredenen Obama

Aantreden Obama

- kleine en **symbolische** maatregelen
- op aantal vlakken voorzichtig **overleg**
- gros van **restricties** en de **blokkade** intact
- **destabilisatieprogramma's**
- lijst 'Staatssponsors van **terrorisme**'
- verlengt programma Cubaanse **dokters** doen overlopen naar de VS
- **correspondeert** openlijk gekende opposante
- **reisverbod** VS-burgers niet versoepeld (Ortega)
- **Cyberoorlog** ↗

“Een **democratische opening** in Cuba is en zou de belangrijkste doelstelling moeten zijn van ons beleid. We hebben een duidelijke strategie om dit te bereiken - een die nu een aantal beperkte stappen neemt om de boodschap van vrijheid op het eiland te verspreiden, maar die ons ook toelaat om te onderhandelen met een post-Fidel regering over democratie.” (Obama)

“We hebben aan Cuba duidelijk gemaakt dat in de eerste plaats, vooraleer we fundamentele verandering in onze relatie zouden overwegen, het **Cuba is dat fundamenteel moet veranderen**, en dat onze reactie zal afhangen van acties die Cuba zal ondernemen om politieke gevangenen vrij te laten en om zijn politiek systeem grondig te veranderen.” (BZ)

= restrictiever dan Clinton, Carter

... maar de wereld verandert

1. **Linkse golf** Latijns-Amerika → Druk op VS
2. **Economische** hub
3. **Miami**: jonge generatie wil verandering
4. Groeiend **gezichtsverlies** (VN, Nobel, AI, ...)
5. **Alan Gross** (65 senatoren)

Geen wijziging koers maar tactiek

- Obama: veranderde situatie en krachtsverhoudingen **correct ingeschat**
- “Ik geloof niet dat de VS-regering toegevingen zal doen vanuit welwillendheid. De ontmanteling van het beleid van de afgelopen 57 jaar zal bepaald worden door de pragmatische benadering van de internationale relaties, en die is vooral gesteund door een **kosten-batenanalyse.**”

René

“Ik wil ervoor zorgen dat de Cubanen **meer onafhankelijkheid verkrijgen t.o.v. het regime** en de mogelijkheid hebben om te gaan werken in de richting waarvan we allemaal willen dat ze slagen”.

Obama

- **Guantánamo, economische blokkade**
(bevoegdheid president vs Congres)

4. Trump

- Aanloop verkiezingen: **warm en koud**
- **Meerderheid** Congres en Senaat (Marco Rubio)
- **Kellogg**: “Koude Oorlog overdoen = schande”
200 mio \$ → 2 mia \$
- “We’ve now gotten to a point where we have an embassy and we have commercial flights that are starting [and] US companies managing hotels [in Cuba]. To unwind all of that and go back to the Cold War would be a shame.”

- **Meerderheid** Congres en Senaat (Marco Rubio)
- **Kellogg**: “Koude Oorlog overdoen = schande”
200 mio \$ → 2 mia \$
- “We’ve now gotten to a point where we have an embassy and we have commercial flights that are starting [and] US companies managing hotels [in Cuba]. To unwind all of that and go back to the Cold War would be a shame.”

- Meerderheid Congres en Senaat (Marco Rubio)
- Kellogg: “Koude Oorlog overdoen = schande”
200 mio \$ → 2 mia \$
- **Businessdeals** ↔ **Cuban American voters**
- **Oorlogskabinet**
- **ramkoers** ↔ **zakeninstinct**

“If Cuba is unwilling to make a better deal for the Cuban people, the Cuban/American people and the US as a whole, **I will terminate deal.**”

(5/12)